

TIESAS RĪKOJUMS (ceturtā palāta)

2006. gada 27. jūnijā *

Lieta C-242/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Gerechtshof te 's-Hertogenbosch* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 31. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 3. jūnijā, tiesvedībā

G. M. van de Coevering

pret

Hoofd van het District Douane Roermond van de rijksbelastingdienst.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Šimans [*K. Schieman*], tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*] un K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents),

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

Tiesa, ierosinot lemt ar motivētu rīkojumu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 104. panta 3. punkta pirmo daļu,

uzklausījusi ģenerālvokātu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 49.–55. pantu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp Van de Kūferingu [*Van de Coevering*] (turpmāk tekstā — “prasītājs”) un *Hoofd van het District Douane Roermond van de rijksbelastingdienst* (Nodokļu dienesta Rūrmondas Muitas iecirkņa vadītāju) par nodokļa papildaprēķinu sakarā ar Beļģijā irēta un reģistrēta vieglā automobiļa izmantošanu Nīderlandes ceļu tīklā.

Valsts tiesiskais regulējums

- 3 Redakcijā, kas bija spēkā līdz 2002. gada 1. janvārim, 1992. gada Likuma par vieglo automobiļu un motociklu nodokli (*Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992*, turpmāk tekstā — “likums”) 1. pants nosaka:

“1. Vieglos automobiļus un motociklus apliek ar nodokli, kas saucas “vieglo automobiļu un motociklu nodoklis”.

2. Nodoklis maksājams līdz ar pasažieru automašīnas vai motocikla ierakstīšanu reģistrā saskaņā ar 1994. gada Ceļu satiksmes likumu (*Wegenverkeerswet 1994*).

[..]

5. Ja neregistrēta pasažieru automašīna vai neregistrēts motocikls faktiski ir nodots fiziskas vai juridiskas personas, kas pastāvīgi dzīvo vai ir reģistrēta Nīderlandē, rīcībā, nodoklis ir maksājams līdz ar pirmo šī mehāniskā transportlīdzekļa izmantošanas reizi uz Nīderlandes ceļu tīkla Ceļu satiksmes likuma izpratnē.”

- 4 Likuma 5. panta 2. punkts nosaka:

“Neregistrētu vieglo automobiļu vai neregistrētu motociklu gadījumā nodoklis jāmaksā tai personai, kuras rīcībā mehāniskais transportlīdzeklis faktiski atrodas.”

5 Likuma 6. pants nosaka:

“1. Nodokli maksā deklarējot.

2. Atkāpjoties no *Algemene Wet inzake Rijksbelastingen* (Vispārējais likums par valsts nodokļiem) 10. panta 2. punkta un 19. panta 3. punkta:

a) maksājumu veic:

1) ja nodoklis maksājams reģistrējot, pirms uz konkrētas personas vārda tiek izdots reģistrācijas numurs;

2) ja nodoklis ir maksājams sakarā ar ceļu tīkla pirmreizējo lietošanu, pirms pirmās lietošanas;

b) deklarēšanu veic vienlaikus ar maksājumu.

3. Atkāpjoties no 2. punkta b) apakšpunkta, ar ministra lēmumu var atbrīvot no nodokļa samaksas pirms pirmreizējās ceļu tīkla izmantošanas.

4. Ja gadījumā, kas paredzēts 3. punktā, persona, kuras rīcībā faktiski ir neregistrēta pasažieru automašīna vai neregistrēts motocikls, pārbaudes laikā, ko veic Valsts kases darbinieki vai izmeklētāji Kriminālprocesa kodeksa (*Wetboek van Strafvordering*) 143. panta izpratnē, nespēj pierādīt, ka nodoklis ir samaksāts, šis nodoklis jāsamaksā uz vietas.”

6 Likuma 9. panta 1. punkts redakcijā, kas bija spēkā līdz 2001. gada 30. jūnijam, nosaka:

“1. Pasažieru automašīnai nodoklis ir 45,2 % no neto kataloga cenas, mīnus NLG 3394; pasažieru automašīnai, kura aprīkota ar kompresijas aizdedzi, tas ir 45,2 % no neto kataloga cenas,

a) plus NLG 722 vai

b) mīnus NLG 478, ja šis automašīnas izmeši atbilst izmešu robežvērtībām 2005. gadam.

[..”

7 *Uitvoeringsbesluit belasting van personenauto's en motorrijwielen de 1992* (1992. gada Lēmuma par pasažieru automašīnu un motociklu nodokļa ieviešanu, turpmāk tekstā — “Lēmums par ieviešanu”) 4. panta 3. punkts nosaka:

“Vieglais automobilis vai motocikls, kas izīrēts citā dalībvalstī fiziskai vai juridiskai personai, kas pastāvīgi dzīvo vai ir reģistrēta Nīderlandē, ir atbrīvots no nodokļa tikai

tad, ja, vēlākais, nākamās dienas beigās pēc pirmreizējās izmantošanas uz Nīderlandes ceļu tīkla šis vieglais automobilis tiek izvests ārpus Nīderlandes vai nodots ires sabiedrības Nīderlandes birojam.”

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

- 8 Prasītājs, kura domicils ir Nīderlandē, kādā Beļģijas sabiedrībā noirēja Beļģijā reģistrētu pasažieru automašīnu.

- 9 2001. gada 31. maijā un 21. jūnijā konstatējot, ka šis transportlīdzeklis tiek novietots un izmantots Nīderlandes teritorijā un netiek reģistrēts šajā dalībvalstī, *Rijksbelastingdienst* Rūrmondas Muitas iecirkņa vadītājs, piemērojot likuma 1. panta 5. punktu, izdeva nodokļa paziņojumu par NLG 60 476 (EUR 27 565). Vienlaikus viņš piemēroja soda naudu 25 % apmērā no šīs summas, proti, NLG 15 185 (EUR 6891).

- 10 Tā kā sūdzība par nodokļa paziņojumu un par lēmumu uzlikt sodu netika apmierināta, prasītājs cēla prasību iesniedzējtiesā.

- 11 Lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu *Gerechthof te 's-Hertogenbosch* norāda, ka attiecībā uz automašīnu, kas tiek irēta Nīderlandē, kā arī kādā citā dalībvalstī, automašīnu nodoklis ir maksājams pilnībā un noteikti, bez atlīdzinājuma iespējām no brīža, kad Nīderlandē pastāvīgi dzīvojoša (vai reģistrēta) persona pirmo

reizi to izmanto uz Nīderlandes ceļu tīkla. *Gerechthof* ir šaubas, vai šis nodoklis netraucē Nīderlandes rezidentam irēt pasažieru automašīnu citā dalībvalstī, it īpaši, ja ires laikposms ir ilgāks par divām dienām, kas paredzētas Lēmuma par ieviešanu 4. panta 3. punktā, bet ir īsāks nekā automašīnas ekonomiskās dzīves garums.

- 12 Uz šādu laikposmu Nīderlandes rezidents dotu priekšroku Nīderlandē reģistrētas automašīnas ierei, par kuru izīrētājs jau ir samaksājis automašīnu nodokli, nevis tādas automašīnas ierei, kas Nīderlandē nav reģistrēta un par kuru šis nodoklis vēl nav samaksāts. Ja pirmajā gadījumā izīrētājs samaksāto nodokli iekļauj ires cenā, ierei, kas ir īsāka par automašīnas mūžu, summa, kas iekļauta ires cenā, vienmēr būs zemāka nekā kopējā nodokļa summa. Savukārt otrajā gadījumā izīrētājam ir jāsamaksā nodoklis pilnā apmērā neatkarīgi no ires ilguma un izmantošanas uz Nīderlandes ceļu tīkla. Nīderlandē neregistrētas automašīnas izīrētājs lielākajā daļā gadījumu būs reģistrēts ārpus Nīderlandes.
- 13 Lai gan Nīderlandē neregistrēts izīrētājs var noteikti veikt reģistrāciju un samaksāt visu nodokli pirms automašīnas izīrēšanas Nīderlandes rezidentam, parasti viņš to nevēlēsies darīt, jo šādā gadījumā viņam būs viss nodoklis jāprasa no īrnieka, kas mazinās ires cenas konkurētspēju, vai jāsedz viss vai daļa nodokļa pašam, kā dēļ viņš nebūs ieinteresēts veikt (ires) darījumu.
- 14 Tā kā izīrētājam tādēļ varētu būt grūtības izīrēt pasažieru automašīnu dalībvalstī, kas nav Nīderlandē, Nīderlandes rezidentam uz laikposmu, kas ir ilgāks par atbrīvojuma laikposmu, bet īsāks par automašīnas mūžu, iespējams, kā uzskata iesniedzējtiesa, leģitīmi apšaubīt nodokļa saderīgumu ar pakalpojumu sniegšanas brīvības principu saskaņā ar likuma 1. panta 5. punktu.

- 15 Atsaucoties uz 2002. gada 21. marta sprieduma lietā *C-451/99 Cura Anlagen* (*Recueil*, I-3193. lpp.) 68. pantu, iesniedzējtiesa jautā, vai šāds šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai var tikt attaisnots ar obligātiem vispārējo interešu iemesliem.
- 16 Ņemot vērā šī paša sprieduma 67.–69. punktu, iesniedzējtiesa uzskata, ka var apšaubīt šī nodokļa atbilstību samērīguma principam, tā kā šajā lietā nodokļa paziņojums bija par pilnu nodokļa summu, pamatojoties tikai uz to, ka attiecīgajā brīdī prasītājs izmantoja attiecīgo transportlīdzekli Nīderlandes teritorijā, nenoskaidrojot ne pasažieru automašīnas faktisko ires ilgumu, ne arī konkrēto laikposmu, kurā prasītājs ir pārvietojies ar šo automašīnu pa Nīderlandes ceļu tīklu.
- 17 Šādos apstākļos *Gerechthof te 's-Hertogenbosch* nolēma apturēt tiesvedību lietā un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai Koptienu tiesības, it īpaši tiesības brīvi sniegt pakalpojumus, kā noteikts EKL 49.–55. pantā, nepieļauj, ka Nīderlandes Karaliste liek fiziskai personai, kas dzīvo Nīderlandē un kas saskaņā ar citā dalībvalstī ar izīrētāju noslēgtu ires līgumu irē pasažieru automašīnu, kas nav reģistrēta saskaņā ar *Wegenverkeerswet 1994* un par kuru nav samaksāts pasažieru automašīnu un motociklu nodoklis saskaņā ar *Wet BMP 1*. panta 2. punktu, samaksāt pasažieru un motociklu nodokli saskaņā ar *Wet BMP 1*. panta 5. punktu, uzsākot izmantot šo automašīnu Nīderlandē uz ceļu tīkla saskaņā ar *Wegenverkeerswet 1994*, ja nodoklis ir iekasējams pilnā apmērā neatkarīgi no ires perioda un Nīderlandes ceļu tīkla izmantošanas ilguma un ja fiziskai personai nav nekādu tiesību saņemt [nodokļa] atbrīvojumu vai atmaksu?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 18 Saskaņā ar Reglamenta 104. panta 3. punkta pirmo daļu, ja atbilde uz jautājumu, kas Tiesai ir uzdots prejudiciālā nolēmuma sniegšanai, skaidri izriet no judikatūras, Tiesa var izdot motivētu rīkojumu.
- 19 Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai EKL 49. pants iestājas pret visa veida valsts tiesisko regulējumu, ar kuru bez objektīva pamatojuma traucē pakalpojuma sniedzējam reāli izmantot šo brīvību (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Cura Anlagen*, 29. punkts, un 2004. gada 11. marta spriedumu lietā C-496/01 Komisija/Francija, *Recueil*, I-2351. lpp., 64. punkts). Turklāt pakalpojumu sniegšanas brīvība attiecas gan uz pakalpojumu sniedzēju, gan to saņēmēju (skat. it īpaši 2005. gada 17. februāra spriedumu lietā C-134/03 *Viacom Outdoors*, Krājums, I-1167. lpp., 35. punkts).
- 20 EKL 49. pants iestājas arī pret visa veida valsts tiesiskā regulējuma piemērošanu, kā rezultātā pakalpojumu sniegšana dalībvalstu starpā ir sarežģītāka nekā iekšzemes pakalpojumu sniegšana dalībvalstī (1994. gada 5. oktobra spriedums lietā C-381/93 Komisija/Francija, *Recueil*, I-5145. lpp., 17. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Cura Anlagen*, 30. punkts).
- 21 Pamata lietā Nīderlandes tiesiskais regulējums, liekot Nīderlandes iedzīvotājiem, kas ir noīrējuši transportlīdzekļi citā dalībvalstī reģistrētā uzņēmumā, pilnībā samaksāt reģistrācijas nodokli, pirmo reizi izmantojot Nīderlandes ceļu tīklu, tos attur no transportlīdzekļu ires citā dalībvalstī. Šis pienākums, kas apgrūtina pārrobežu iri (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cura Anlagen*, 37. un 71. punkts), ir šķērslis brīvai pakalpojumu sniegšanai.

- 22 Šādu pasākumu var pieļaut tikai kā izņēmuma pasākumu, kas skaidri paredzēts EK līgumā EKL 46. panta 1. punktā, vai ja tas ir pamatots ar obligātiem vispārējo interešu iemesliem. Šādā gadījumā šim pasākumam ir jābūt piemērotam, lai nodrošinātu izvīrītā mērķa izpildi, nepārsniedzot to, kas nepieciešams mērķa sasniegšanai (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cura Anlagen*, 31. un 32. punkts, kā arī minēto judikatūru).
- 23 Ievērojot noteiktus izņēmumus, kas uz pamata lietu neattiecas, automašīnu apliekšana ar nodokli nav saskaņota. Dalībvalstis tādējādi ir tiesīgas īstenot to nodokļu kompetenci šajā jomā ar nosacījumu, ka tas tiek veikts, ievērojot Kopienų tiesības (iepriekš minētais spriedums lietā *Cura Anlagen*, 40. punkts).
- 24 Dalībvalsts var aplikt ar reģistrācijas nodokli, ko sabiedrība, kas reģistrēta citā dalībvalstī, ir nodevusi tāda darba ņēmēja rīcībā, kura dzīvesvieta atrodas šajā dalībvalstī, ja ir paredzēts, ka šis transportlīdzeklis galvenokārt tiks pastāvīgi lietots pirmās dalībvalsts teritorijā, vai ja tas faktiski jau šādi tiek izmantots (skat. šajā sakarā iepriekš minēto spriedumu lietā *Cura Anlagen*, 42. punkts, un 2006. gada 30. maija rīkojumu lietā C-435/04 *Leroy*, Krājums, I-4835. lpp., 14. punkts, kā arī attiecībā uz sabiedrību transportlīdzekļiem, kas nodoti darba ņēmēju rīcībā — 2005. gada 15. septembra spriedumu lietā C-464/025 Komisija/Dānija, Krājums, I-7929. lpp., 75.–78. punkts; 2005. gada 15. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-151/04 un C-152/04 *Nadin* u.c., Krājums, I-11203. lpp., 41. punkts, un 2006. gada 23. februāra spriedumu lietā C-232/03 Komisija/Somija, Krājums, I-27*. lpp., 47. punkts).
- 25 Iesniedzējtiesas pienākums ir noteikt ires līguma, par ko ir pamata lieta, ilgumu un patieso irētā transportlīdzekļa izmantošanas raksturu (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Nadin* u.c., 42. punkts, un iepriekš minēto rīkojumu lietā *Leroy*, 15. punkts).

- 26 Ja nav izpildīti šī rīkojuma 24. punktā precizētie nosacījumi, citā dalībvalstī reģistrēta transportlīdzekļa saite ar dalībvalsti ir mazāka, attiecīgajam ierobežojumam tādējādi ir nepieciešams cits attaisnojums (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Dānija, 79. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Somija, 48. punkts).
- 27 Katrā ziņā, pieņemot, ka šāds attaisnojums pastāv, ir arī nepieciešams, kā to precizē Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *Cura Anlagen* 69. punktā, ka nodoklis atbilst samērīguma principam. Attiecībā uz patēriņa nodokli Austrijā, kas saistīts ar pienākumu reģistrēt transportlīdzekļus, kas tiek irēti citā dalībvalstī, Tiesa nosprieda, ka šāds nodoklis ir pretrunā šim principam, jo tā iecerētais mērķis var tikt sasniegts, nosakot nodokli, kas ir samērīgs ar transportlīdzekļa reģistrācijas laiku valstī, kurā tas tiek izmantots, kas ļauj nodrošināt, ka nepastāv diskriminācija attiecībā uz nodokļa uzkrājumu par sliktu transportlīdzekļu līzings uzņēmumiem, kas reģistrēti citās dalībvalstīs.
- 28 Šis princips attiecas uz valsts tiesisko regulējumu, kurā, neprasot reģistrēt ārvalstīs irētu un reģistrētu transportlīdzekli, tiek uzlikts nodoklis, kas jāsamaksā pirms pirmreizējās attiecīgās dalībvalsts ceļu tīkla izmantošanas, jo šī nodokļa mērķi var sasniegt, ieviešot nodokli, kas ir proporcionāls transportlīdzekļa izmantošanas laikposmam šajā valstī.
- 29 No tā izriet, ka valsts tiesiskais regulējums, kas liek samaksāt nodokli, kura summa nav proporcionāla transportlīdzekļa izmantošanai attiecīgajā dalībvalstī, pat ja tam ir leģitīms, ar Līgumu saderīgs mērķis, ir pretrunā EKL 49.–55. pantam, jo nodokli piemēro transportlīdzekļiem, kas tiek irēti un reģistrēti citā dalībvalstī un kurus nav ne paredzēts galvenokārt pastāvīgi lietot pirmajā dalībvalstī, ne arī kurus faktiski tā

lieto, izņemot, ja nodokļa mērķi nav iespējams sasniegt, ieviešot nodokli, kas ir proporcionāls transportlīdzekļa izmantošanas ilgumam šajā valstī.

- 30 Attiecībā uz tiesisko regulējumu, par ko ir pamata lieta, ir skaidrs, ka tā mērķis var tikt sasniegts ar nodokli, kas ir proporcionāls transportlīdzekļa izmantošanas Nīderlandes teritorijā ilgumam. Nīderlandes valdība paziņoja, ka šis tiesiskais regulējums tika pieņemts tādējādi, lai citā dalībvalstī irētiem transportlīdzekļiem nodoklis tiktu noteikts, pamatojoties uz īres līguma ilgumu.
- 31 Pamata lietas apstākļos no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka attiecīgais Nīderlandes nodoklis tika piemērots prasītājam, iepriekš nenosakot ne transportlīdzekļa īres ilgumu, ne arī Nīderlandes ceļu tīkla izmantošanas ilgumu, jo šiem faktoriem nav nozīmes esošā likuma piemērošanā.
- 32 Līdz ar to tiesiskais regulējums, par ko ir pamata lieta, ciktāl tas piemēro citā dalībvalstī irētam un reģistrētam transportlīdzeklim, ko nav ne paredzēts galvenokārt izmantot pirmajā dalībvalstī, ne faktiski tas tiek tādējādi izmantots, nodokļa samaksu pilnā apmērā, neņemot vērā Nīderlandes ceļu tīkla izmantošanas ilgumu un neparedzot tiesības uz atbrīvojumu vai atmaksu, liek samaksāt nodokli, kura summa nav proporcionāla transportlīdzekļa izmantošanas ilgumam šajā valstī.
- 33 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka EKL 49.–55. pants nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, par ko ir pamata lieta, ar kuru fiziskai

personai, kura pastāvīgi dzīvo šajā dalībvalstī un kura irē citā dalībvalstī reģistrētu transportlīdzekli, pirmo reizi lietojot šo transportlīdzekli uz pirmās dalībvalsts ceļu tīkla, liek samaksāt reģistrācijas nodokli pilnā apmērā, neņemot vērā šī ceļu tīkla izmantošanas ilgumu un nedodot šai fiziskajai personai tiesības uz atbrīvojumu vai atmaksu, ja transportlīdzekli nav paredzēts galvenokārt izmantot pirmajā dalībvalstī, ne arī faktiski tas tā tiek izmantots.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ³⁴ Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies Nīderlandes valdībai un Eiropas Kopienu Komisijai, kas ir iesniegušas apsvērumus Tiesā, nevar tikt atlīdzināti.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

EKL 49.–55. pants nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, par ko ir pamata lieta, ar kuru fiziskai personai, kura pastāvīgi dzīvo šajā dalībvalstī un kura irē citā dalībvalstī reģistrētu transportlīdzekli, pirmo reizi lietojot šo transportlīdzekli uz pirmās dalībvalsts ceļu tīkla, liek samaksāt reģistrācijas

nodokli pilnā apmērā, neņemot vērā šo ceļu tīkla izmantošanas ilgumu un nedodot šai fiziskajai personai tiesības uz atbrīvojumu vai atmaksu, ja transportlīdzekli nav paredzēts būtībā pastāvīgi izmantot pirmajā dalībvalstī, ne arī faktiski tas tā tiek lietots.

[Paraksti]